למישרי צרה שלא במקום מצוה מאי טעמא אמר קרא [1] עליה במקום עליה הוא דאסירא שלא במקום עליה שריא א"ל רמי בר חמא לרבא אימא ערוה גופיה שלא במקום מצוה תישתרי ולאו קל וחומר הוא במקום מצוה אסירא שלא במקום מצוה שריא אמר ליה צרה תוכיח דבמקום מצוה אסירא ושלא במקום מצוה שריא אמר ליה עליך אמר קרא בחייה כל שבחייה האי בחייה מיבעי ליה [א] למעוטי לאחר מיתה הזהיא [1] מואשה אל אחותה נפקא אי מואשה אל אחותה ה"א נתגרשה שריא ת"ל בחייה [ג] כל שבחייה דאע"ג דנתגרשה לא אלא אמר רב הונא בר תחליפא משמיה דרבא תרי קראי כתיבי כתיב אשה אל אחותה לא תקח לצרור וכתי' לגלות ערותה דהדא משמע הא כיצד במקום מצוה שתיהן אסורות שלא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת איפוך אנא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת ושלא במקום מצוה שתיהן אסורות א"כ לא יאמר עליה א"ל רב אשי לרב כהנא וממאי דהאי עליה לאיסורא דלמא להתירא וה"ק רחמנא אשה אל אחותה לא תקח לצרור לא היא ולא צרתה שלא במקום עליה אבל במקום עליה שתיהן מותרות א"כ לגלות ערוה דהדא היכי משכחת לה אי במקום מצוה שתיהן מותרות אי שלא במקום מצוה שתיהן אסורות: גופא רבי אומר [2] ולקח ולקחה ויבם ויבמה לאסור צרות ועריות מידי צרות כתיבא הכא ועוד צרות מלצרור נפקא לצרור מפיק ליה רבי לכדרבי שמעון צרה [ו] הכא כתיב ה"ק א"כ לימא קרא ולקח מאי ולקחה כל היכא דאיכא תרי לקוחין דאי בעי נסיב האי ואי בעי נסיב האי שריא ואי לא תרווייהו אסירין ויבמה במקום ייבום הוא דאסירא צרה שלא במקום ייבום שריא צרה ורבנן האי ולקחה מאי עבדי ליה מיבעי להו לכדרבי יוסי בר חנינא [ג] דאמר רבי יוסי בר חנינא ולקחה מלמד [ב] שמגרשה בגט ומחזירה ויבמה [ג] על כרחה ורבי דרבי יוסי בר חנינא [2] מלאשה נפקא על כרחה [2] מיבמה יבא עליה נפקא ורבי האי עליה מאי עביד ליה מיבעי ליה [ג] לכדתניא [ד ה] אין חייבין ב"ד אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת וכן המשיח ולא

מאי טעמא. כלומר היכי מידרשא היתר מהכא: **במקום עליה הוא.** דכתיב לצרור [ה] למיסר צרה ולא במקום אחר: **אימא ערוה גופה שלא במקום מצוה תשתרי.** מדכתיב עליה דקאי נמי אאחות אשה: **כל שבחייה.** אסמך לא תשא את אחותה: **תרי קראי כתיבי.** מעיקרא כתיב לצרור דמשמע לא היא ולא צרתה והדר כתיב לגלות ערותה דמשמע חדא הוא דאסירא: **במקום מצוה שתיהן אסורין.** כדכתיב עליה דמשמע במקום עליה: **ואיפוך אנא במקום מצוה היא אסורה וצרה מותרת.** דהא עליה אגלות ערותה סמיך דמשמע חדא למדרש הכי במקום עליה הוא דלא אסיר לן אלא חדא וקרא דלצרור אשלא במקום מצוה: **א"כ לא יאמר עליה.** דבלא עליה נמי כי קשו לן קראי אהדדי משנינן להו מסברא הכי היתירא למצוה ואיסורא שלא במקום מצוה הלכך עליה לחדושי אתא למדרשיה אלצרור ולמיסר צרה במקום מצוה כערוה: **וממאי דהאי עליה לאיסורא.** אצרה ולא לערוה דלמא למישרי תרוייהו במקום מצוה אתא והכי משמע ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לא היא ולא צרה ואם עליה דמקום מצוה היא אפי' בחייה יתקיים (כמו) יבמה יבא עליה[ו] דייבום: **לכדר' שמעון.** בפרק ד' אחים (לקמן דף כח:) ג' אחין שנים מהם נשואין שתי אחיות או אשה ובתה ומתו ונפלו לפני השלישי הרי אלו חולצות ולא מתייבמו' לפי ששתיהן זקוקות לו מקדושי שני אחיו וזיקה הוי כקצת קדושין ואי מייבם חדא מנייהו קנסיב אחות זקוקתו בחייה וזקוקתו הויא כאשתו אבל חליצה בעיא דלא אלים למיהוי כאחות אשה ממש להפטר בלא כלום ותניא בברייתא רבי שמעון פוטר בשתיהן מן החליצה ומן הייבום ויליף טעמא מלצרור בשעה שנעשו צרות זו לזו כגון הכא דנעשו האחיות צרות זו לזו בזיקה לא יהא לך ליקוחין אפילו באחת מהן: **א"כ.** דהאי ולקחה לגופיה הוא דאתא נימא קרא ולקח מאי ולקחה דמשמע דשתים נפלו לו מאחיו ואמר רחמנא ולקחה לאחת ולא לשתיהן אי קרינא ולקחה בכל חדא מינייהו שריין כל חדא מינייהו ואי לא קרינן ולקחה בכל חדא מנייהו כגון שהאחת ערוה תרוייהו אסורין. וצרות צרותיהן נמי מהכא נפקא דמשנפלה לו צרת ערוה מאחיו הראשון ונדחית הערוה ממנו נאסרה עליו עולמית משום אשת אח וכשנתייבמה לאחיו השני ולו אשה אחרת ומת וחזרה ונפלה לפני זה לא קרינא בה בזו שנאסרה עליו ולקחה הלכך תרוייהו אסורין וכן לעולם: **מלמד שמגרשה בגט ומחזירה.** לאחר שנשאה נעשית כאשתו ואם רצה לגרשה מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה: **ומחזירה.** אם רצה להחזיר ולא אמרינן מצוה רמא רחמנא עליה ועבדה ומהשתא תיקום עליה באיסור אשת אח. להכי כתיב ולקחה לו לאשה דכיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר: **בעל כרחה.** שאם בא עליה יבם אפילו בעל כרחה קנאה ויורשה ומטמא לה ולכל דבר היא אשתו בהן ביאה: **אין חייבין בית דין.** להביא פר על העלם דבר: ולא

למישרי צרה שלא במקום מצוה. וא"ת נהגהו שינויי דלעיל דמצרכי קרא לערוה גופה מנא להו למישרי צרה שלא במקום מצוה וי"ל דנפקא להו מהיכא דנפקא ליה לרבי: **מאי** ולקחה כו'. מצינו למימר דמייתורא דה"א דרשי' תרין ליקוחין כדדרשינן בפ"ב דקדושין (דף מא.) ושלח ושלחה מלמד שהשליח עושה שליח אבל בקונט' פי' דולקחה משמע דנפלו לו שתים ואמר רחמנא ולקחה לאחת ולא לשתיהן וליכא להקשות לפירושו דלמא להא גופא איצטריך לכשנפלו לו שתי יבמות מבית אחד שלא ייבם אלא אחת מנא ליה למידרש כל היכא דאיכא תרין לקוחין כו' דהא דרשינן לה בהחולץ (לקמן דף מד.) מאת בית אחיו בית אחד הוא בונה ואינו בונה שתי בתים וא"ת ודלמא אתא קרא למימר שייבם הצרה ולא הערוה ולמ"ד ערוה (א) לא צריכא קרא נימא: **כל** היכא דאיכא תרין לקוחין כו'. וא"ת חייבי עשה נמי ליתסרי צרה דליכא למימר דאי בעי האי נסיב ואי בעי האי נסיב ועוד תימה דהשתא ליכא צרת ערוה כרת וא"כ תיבעי חליצה כמו חייבי עשה דמרבינן להו מיבמתו בפרק שני (לקמן כ.) וי"ל דחייבי עשה דאיתרבו לחליצה ואית בהו זיקה קצת הוו בכלל ולקחה וא"כ צרת ערוה ע"כ לא בעיא חליצה דאי בעיא הוי בכלל ולקחה ועוד ולקחה משמע לשון תפיסת קידושין הלכך חייבי עשה דתפסי בהו קדושין הוו בכלל ולקחה: **מלמד** שמגרשה בגט ומחזירה. בפרק החולץ (לקמן דף נב.) אמרינן דאיצטריך דס"ד מצוה דרמא רחמנא עליה עבדה השתא תיקום עליה באיסור אשת אח ותימה דמשמע דלביאה שניה לא צריך קרא להתיר ואמאי והא מצוה דרמא רחמנא עליה עבדה מביאה ראשונה דהא ביאה שניה לא דמיא חייבי לאוין כדאמר בפרק שני (לקמן כ: ושם) וי"ל דביאה שניה לא צריכא קרא דסברא הוא דלא אמר רחמנא יבא עליה לגרשה אחר ביאה ראשונה ומ"מ ביאה שניה לא דמיא חייבי לאוין דרשות היא וליכא עשה אלא בביאה ראשונה א): **ויבמה** בעל כרחה. הכא משמע דמה"א דריש לה ותימה דבפ"ק דקידושין (דף יד. ושם) משמע דדריש מה"א ביאה גומר בה ואין כו' דפריך התם והא מיבעי ליה ויבמה על כרחה א"כ לימא קרא ויבם וי"ל דהתם הכי ז) פריך א"כ דלביאה גומרת בה גרידא אתא לימא קרא ויבם ח) וכענין זה יש לקמן בפרק אלמנה (דף סח: ושם) א"כ לימא קרא והיא בקדשים לא תאכל ט) וקשה לקמן בפ"ב (דף יט:) דרשינן מיבמה עדיין יבומין הראשונים עליה וא"ר יצחק דדרשינן הני תלתא דרשות מיבם ויבמה וכענין זה בריש האיש מקדש (קדושין דף מא.) דריש שלשה דרשות מושלחה שלח ושלח ושלחה: **אין** חייבין אלא על דבר שזדונו כרת. למעוטי חייבי לאוין ועל שגגתו חטאת למעוטי פסח ומילה דלית בהו חטאת כדתנן בפ"ק דכריתות (דף ב.) ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שזדונו כרת למעוטי מגדף ומנשק ושגגתו חטאת למעוטי דבר שאין בו מעשה: מה

עין משפט נר מצוה

כט א מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הי"ט סמג לאוין קח טוש"ע אה"ע סימן טו סעי' [illegible]:

ל ב מיי' [illegible]:

לא ג מיי' [illegible]:

לב ד מיי' [illegible]:

לג ה מיי' [illegible] מהלכות שגגות הלכה א:

תוספות ישנים

[illegible]

מסורת הש"ס

א) [illegible], ב) כתובות פב: לקמן יט: [illegible], ג) צ"ל לכדתנן, ד) הוריות ח., ע"ש, ה) [ויקרא יח], ו) [כריתות כה], ז) צ"ל פירושו, ח) [illegible], ט) [illegible]

תורה אור השלם

1. ואשה אל אחתה לא תקח לצרר לגלות ערותה עליה בחייה: ויקרא יח יח

2. כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה: דברים כה ה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מאי וכו' ולמ"ד ערוה גופה לא צריכא:

מוסף רש"י

שמגרשה בגט ומחזירה. תרי מילי משמעינן, מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה, [illegible] אין חייבין ב"ד. [illegible] אלא על דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת. [illegible]